

kijken waren, "Vögel und ein Braunfisch(?)", nog naar 't Vroon gereden. Aan beide zijden van de weg is een plas-dras gebied met veel eenden, meeuwen en kieviten. Tussen al deze vogels werden 2 kleine strandlopers, 2 kemphanen en een zwarte ruiter gespot. De meeste aandacht ging echter uit naar 2 valken die met grote regelmaat alle vogels op de wieken joegen. Hoog uit de lucht werden stootduiken uitgevoerd op kievit en kauw. De juiste determinatie bleek niet zo eenvoudig. Het waren in ieder geval jonge vogels en gezien de grootte was de eerste gedachte een boomvalk. Het gedrag echter en de toch wat brede vleugels wezen meer op een slechtvalk. De foto's van Peter lieten zien dat de onderdekstaartveren niet licht gekleurd waren en dat sloot een boomvalk uit. Juveniele slechtvalken dus, die aan het oefenen waren.

Jaap wees er nog fijntjes op dat de nachtvlinder van die vroege ochtend iets anders geweest was. In de grille van mijn auto zat een roodborstje.

Na nog wat geringde meeuwen te hebben genoteerd, werd de terugreis aanvaard.

Ook dit jaar was deze excursie er eentje met leuke soorten, prima gezelschap en hebben we met z'n allen 67 soorten kunnen noteren.

Gemengd nieuws

De gierzwaluw.

door Theo Briggeman

Gierzwaluwen zijn trekvogels bij uitstek. Er is ook veel onderzoek naar ze gedaan. Al in het jaar 1789 verscheen er een eerste, Engelse, studie over deze sikkelvormige zomergast. Toch bleef er nog veel geheimzinnigheid rond de vogel hangen. Onlangs schreef Remco Daalder er een puik boekje over. Zo fraai dat het werd genomineerd voor de Jan Wolkersprijs 2014. Veel vragen worden er in beantwoord, maar even zoveel vragen worden er weer in opgeroepen. Zo weten we inmiddels dat gierzwaluwen in Nederland alleen maar aan de grond komen om er te broeden. Al het andere, zoals slapen, eten en zelfs paren, doen ze in de lucht. Elders, zoals in Afrika, slapen ze echter in huizen of hangend tegen een muur. Het lijkt erop dat ze daar veel minder in de lucht vertoeven. Onbekend, ondanks alle vogelatlanten en tellingen, is ook of gierzwaluwen door de jaren heen nu in aantal achteruit zijn gegaan of niet. Daalder betwijfelt of er sprake is van een achteruitgang, zoals vaak wordt gesteld.

De gierzwaluw arriveert meestal vanaf medio april in ons land. In mijn woonplaats Barendrecht kan ik er de klok bijna op gelijk zetten. Rond 30 april zijn ze weer terug en eind juli zijn ze al weer vertrokken. Dat leidt soms tot imposante waarnemingen. Zo zagen we op een KNNV excursie op 27 april 2013 de gierzwaluwen ineens massaal over de Scheelhoek trekken, uur na uur trokken ze in groepen van tientallen vogels over onze hoofden het Haringvliet over, op weg naar het noorden. In de weken ervoor was er amper eentje te zien geweest.

Het vroege vertrek heeft te maken met het feit dat gierzwaluwen insectenetters zijn. Ze jagen op soorten die in de hogere luchtlagen voorkomen. Daar wordt het vanaf half juli al weer zo koud, dat er geen voedsel meer te vinden is. Ze verlaten Nederland en gaan dan naar, ja waar naar toe eigenlijk?

Tot voor kort was dat niet echt duidelijk. Hoewel er veel gierzwaluwen zijn geringsd, werden er weinig teruggemeld. Dat is met de komst van dataloggers veranderd. Uit Zweeds en Nederlands onderzoek is gebleken dat ze vaak in twee etappes terug naar hun overwinteringsgebied vliegen. Eerst gaan ze naar het zuiden van Spanje om daar een weekje nog wat eten op te doen, om vervolgens door te gaan naar het Congobekken. Van daaruit maken Nederlandse vogels uitstapjes naar Oost-Afrika, achter de regen, en dus veel insecten, aan. Zweedse vogels doen dat niet, die blijven in de Congo. Op de terugweg vliegen ze gezamenlijk naar Liberia. Dat land is ongelofelijk belangrijk voor de zwaluwen, omdat het daar dan veel regent en dus veel insecten oplevert. Ze kunnen er dus lekker opvetten. Hopelijk zijn ze komende

voorjaar niet vatbaar voor het ebolavirus. In ieder geval komen ze uiteindelijk 10 gram zwaarder aan in Nederland, zodat ze weldoorvoed aan het broedseizoen kunnen beginnen. Dat zou je niet verwachten, na zo'n zware reis.

Al met al een zeer boeiend boekwerkje, het lezen meer dan waard!

Remco Daalder, De Gierzwaluw.

Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen. 205 pp, ISBN 978 90 450 2223 9. € 24,99.

Spuimondding West: de trekvogels zijn er blij mee.

door Peter Ganzenboom

Het nieuwe natuurgebied Spuimondding West is een deel van het project 'Delta Natuur' van de Provincie Zuid-Holland. In 2012 is met de aanleg begonnen. Het is nu zo goed als klaar en officieel geopend in april 2014. Het gebied, dat ruim 135 ha meet, is aangelegd op de voormalige polder Beningerwaard en de buitengorzen daarvan in de gemeente Bernisse (binnenkort Nissewaard). Samen met de Beninger Slikken en de aan de overzijde van het Spui gelegen Korendijksche Slikken vormt Spuimondding West een enorme lap natuur, die garant staat voor

Beningerslikken